

M. N. MŰZSEUM KÖNYVTÁRA
Hírlap-Könyvtár
Növendéknapió

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 8 „ — „

NAGYVÁRAD, október 31.

Két beszámoló.

(b. i.) A parlamenti folyosókon keletkezett pletykákat s a képviselőknek a választók között tartott beszámolóit lessük, hogy a helyzet bonyodalmaiban tájékozassuk magunkat. Vasárnap két beszámoló hangzott el, Polónyi Géza tartotta egyiket Hajdu-Szoboszlón, a másikat gróf Tisza István tartotta Ugrán. A két beszámoló bő összehasonlításra nyújt alkalmat. Egy hasonló vonás azonban van a két beszédben s ez sem rokonszenves. A gyűlölet s elkeseredés szelleme ez, mely mind a két beszédből kitört, a Polónyiéban egész nyíltan s hevesen, amint ez már Polónyi egyéniségéből következik, a másik simán. Harczra buzdítja a hallgatóit s ezzel nyíltan elárulja szándékát. A küzdelmet nemcsak a parlamentben vezetni, hanem a közéletben is. Bevallott szándéka a kormány-bukás s míg Ugrán a kormány *dicséretei* hangzott, addig Polónyi újra és újra felsorolja a türhetlen gravameneket s harczát csak azon esetben igéri félbeszakítani, ha az új kormány a választások tisztaságát biztosítja.

Az ugrai kerület orsz. gyűlési képviselője is kiönti lelke nagy keserűségét a t. Házban tapasztaltak felett, hogy ennek folytán eláztassa a képviselőház rakoncátlan elemeit. Mi ez? Komédia vagy forradalom? Kérde az ugrai »kis gazda.« Hát jár ez, így tönkre tenni a *parlament tekintélyét*, ahova a *polgárok bizalma*

küldi fel a kerület képviselőit, ahol a nemzet *valódi* akarata érvényesül?

»Hiszen, t. polgártársaim, minden szabadságnak alapelve az, hogy a *többség akarata érvényesüljön.*«

»Hiszen a magyar nemzet hogyan lehet a maga sorsának bírja és ura? Ugy, hogy megválasztja a maga képviselőit: és mikor ezek a képviselők összejönnek, megvitatni maguk közt a dolgokat, vitasák is meg, teljes lélekkel, tüzzel, buzgalommal, *de azután érvényre is emelkedjék, a mit a nemzet többsége által megválasztott képviselők többsége kíván* (Ugy van!)«

Ekkora nagyfontosságú kijelentésekre senki sem volt elkészülve, kevesebbre igen s ez hatott. Az ünnepi díszbe csavarodott bajszok hirtelen még egyszer olyan távolba húzódtak szét egymástól, mint normális állapotban, a berendelt előjáróság pedig ennek láttára szinte megzavarodva kiáltotta az »Ugy van«-t.

A dolog szerencsére jobbra fordult azzal, hogy a kerület különben népszerű képviselője komoly dolgokba kezdett s nem fessegette tovább a többség akaratának jogosultságát. Vázolta az összhang politikájának üdvös voltát, a parlament 2 évi tevékenységének eredményét. Mindennek ismertetése közben pedig óvatosan kerülte azokat a tulajdonképpen fontos dolgokat a kiegyezés jövőjére vonatkozólag, melyekre nézve a sarokba szorított többség egyik vezérével várta az ország a felvilágosítást. Hanem e helyett kilátásba helyezte a küzdelmet legalább a maga ré-

széről, ha az ellenzék fel nem hagy obstrukciójával.

Reméli különben, hogy az *ellenzék komolyabb elemeivel szövetkezve* meg lehet állítani az időt pazarló harczot.

Lám! Az ugrai kerület képviselője nemcsak hogy fel nem világosítja töprengő választóit a kiegyezés megoldatlan kérdései felől, hanem még rébuszokat ad fel. Kit ért gróf Tisza István a kormány pártjának fő-fő matadora az ellenzék *komolyabb elemei* alatt, kikkel szövetkezni lehet. Polónyi nem gondol ilyenekül senkit sem. Első hallásra azt gondolnák az ugrai kerület fontos kijelentésekre éhezett polgárai, hogy talán ismét a *fuzió* szele lengedez.

Vagy talán a Kossuth párt békülékeny elemeiről van szó? Ez az a rébusz, melyet a t. képviselő ur választópolgárainak feladott.

Az obstrukció különben, melyről a képviselő ur oly hosszasan beszélt, valami contagiósus nyavalya lehet, megkapja az is, aki nem akar beleesni.

Hogy ezt bebizonyítsék ki kell ragadnunk a beszámolóból ilyen kifejezéseket: *léhaság, gyerekes szeszély, gyáva tehetlenség*, melyek az egész ellenzék álláspontját voltak hivatva megrajzolni. Voltak olyanok is az ellenzék közül, akik nem obstruáltak, de mégis beszéltek: *Apponyi gróf, Horánszky Nándor, Bartha Miklós* és még többen.

Gróf Tisza István beszámolójáról, mely az ugrai új község ház felavatási ünnepélyének

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Emlékezés.

Írta: Julius.

Pár nap előtt hófehér párnákon feküdt egy haldokló leány. Mellette virasztott anyja. A lehuzott lámpa félmályva megvilágítja a fekvő arczaikat s nyugodtnak látszottak, akár egy halotté: a szenvedés nem hagyott nyomot vonásain.

Egy utolsó mosoly vonul el ajkairól, alig hallható hangon suttogja:

— Mi szép lehet együtt halni a természettel!

— Leányom, mindenem! hangzott a virasztó ajkáról.

Ha keblének gyenge lélekzete nem lenne hallható s az elhívott orvos, ki üterét tartá, nem érezné vérenek lassu dobbanását, élőknek senki nem gondolná.

Kék szeme lehunyva, mintha szunnyadoznék; szöke hajfürtjei ziláltnan csüngnek, rendezetlenül.

Hasonlít egy megtépett rózsára, mely egészben bármi szép lehetett, egyes leveleiből senki sem sejtethi szépségét; ha az egyes levél sem veszté el illatát, csak az élvezheti, ki a virágot ismerve e gyenge illat által szebb napokra emlékeztetik.

Oh különös látomás egy haldokló!

Ime még él; a szeretett arcok még halványak, hidegek; a szív, kebel s lélek még működik.

Pár percz s mivé leszi?

Egy mosoly, egy sóhaj s fájdalmai a halál érzéklettségében megszűntek . . .

— Mária! Leányom! s zokogásba tör a virasztó anya . . .

. . . Nyugodtan fekszik virággal telt ravatalán . . .

. . . Azután kiviszik oda, hova annyi sokat vittek már — a temetőbe . . .

. . . Te leszakasztott rózsá, beteljesült kívánságod, együtt lesz temetésed a természetével . . .

* * *

Beköszöntött az őszi szél. Elsárgult levelek terítik be a földet. Eszünkbe jut a természet halála.

Egy jóbarátot gyászolunk, ki sok örömet szerzett, számos kedves emléket hagyott maga után.

De a természet tündéri varázsa rövid ideig hagyja őt álmaiban nyugodni, mert a langyos tavasz megérkezéssel feltámad. Megérkezik, mintha egy hosszú utról térne vissza; mint egy udvarias rokon mindenki számára ajándékkal terhelve.

Vajha, a mi elhervadásunk is az első napsugár megérkezéig tartana! Sokan szívesen vennék a halál rideg szelének kétségbeejtő sivatását; szívesen tennék egy utazást, visszatérve egy utleírásban adnánk számot a látotokról.

Mikor pusztá lesz a berek s lombtalanok a fák, egy szép szokással rójuk le kegyeletünket a megholtak iránt. A természet kimulásával eszünkbe jut végenyészettünk. Rágondolunk

azokra, kiknek testük már alkotó elemeire bomlott; kik örök álmukat aluszzák egy csendes hant alatt. Az évből egy napot nekik szentelünk s azt mondjuk: »Halottak-napja.«

Valami különös, tiszta érzés az, mely e napon előnti egész valónkat s átlengeti szellemünket. Ily érzést szavakkal kifejezni nem lehet.

Szavakkal csak Isten teremthet s nem akarok költők módja szerint hangulatot, éjt, eget s más ily szépségeket összekeverni, mi legfeljebb oly fogalmat adhatna a leírt tárgyról, mint a festő vázna a dicső műről, mely a rá felrakott színekből alakult.

Ezrek zárandokolnak e nap előestéjén a hantokhoz. Koszorut tesznek a fejükre.

Koszorut, mely sok virágszállból van összeronva, mintegy jelképezve összeköttetésünket a megboldogultakkal; s valamint az élők sorából elszólitott ember enyészetnek indul; úgy a leírt virágszál is száraz levéllel, porrá vál.

Gyertyát gyújtunk. Fényárban uszik az egész holtak birodalma. Világosság kell, érteni a megfoghatatlant: halál.

Nagy rejtély az emberi lét, s csak az élhet kétségbeesés nélkül, ki a földön tul keresi magyarázatát. Nem gondolhatunk a nélkül vissza a múltba s előre a jövőbe, hogy itt, mint ott, a sötét enyészetet ne találjunk.

* * *

Holnap halottak napja. Kimegyünk a temetőbe. Látunk színes égő mécskekkel körülvett letört oszlopokat, melyeket egy-egy, az élet szinpadáról letűnt csillagnak vagy kitűnőségnek emelt a kegyelet.

keretében tartatott, kiküldött tudósítónk a következőket jelenti:

Az ugrai község ház felavatása.

— Kiküldött tudósítónktól. —

U g r a, október 30.

Ugra község az ez évben emelt diszes község-házat ünnepélylyel avatta fel, melyre meghívták a kerület országgyűlési képviselőjét, gróf Tisza Istvánt is. A községben ugyan csak egyetlen házon, az ünnepelt község-házon lengett nemzeti zászló, de a nagy tömegben csoportosuló lakoságon meglátszott az ünnepi hangulat. Seregesen lepték el az új község-ház előtti teret s egyre-másra érkeztek a szomszéd községeknek a kerület képviselőjének tisz. elétére berendelt előjárósága csengős-bongós kocsikon.

A vendégek fogadása.

Egy órákor hosszú kocsisor indult meg a geszti határhoz, hogy gróf Tisza István geszti kastélyából induló vendégeket fogadja. A fogadásnál megjelent Ugra, Geszt, Mező-Gyán, Less, Ürög, Odány, Zsadány, Komádi, Gyires, Harsány, Rojt, Atyás és még több járásbeli községek előjárósága. Nemsokára megjelent a porfelhő közt a pompás kocsisor, mely a geszti kastélyból a vendégeket hozta. A kocsikon érkeztek: Tisza István, neje és gyermekei, dr. Beóthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, Beóthy Pál, Miskolczy Ferenc, Markovics Antal, Markovics Károly, Werner Gyula, Kristóffy József és Örley Kálmán országgyűlési képviselők, Szunyogh Lóránd, Szunyogh Szabolcs, Bede László és Martin Klare.

Az érkező vendégeket Kiss Gyula ugrai jegyző üdvözölte pár szóval s meghívta a felavatási ünnepélyre. A vendégek nevében dr. Beóthy László válaszolt és kérte a községet, hogy oly szívesen fogadja őket, amily szívesen jönnek ők ide. A járás főszolgabírája, dr. Beóthy Pál bemutatta az előjáróság tagjait. Erre megindult a hosszú kocsisor, elől egy négylovas urasági diszhintóval. A vendégeket az új község-háznál nagy néptömeg várta.

A beszámoló.

Az érkező vendégeket Kiss Imre ev. ref. lelkész üdvözölte a község-ház udvarán, mely után megtekintették az új község-ház helyiségeit.

Itt-ott hatalmas fákllya fénye messziről hívogatja a szemlélőt. Szébbnél-szebben, fényesebbnél-fényesebben kivilágított sírok tárulnak a járó-kelők elé.

A kripták kápolnáiban térdre borulva rebegek imákat a megboldogultakért a Mindenhatóhoz egy-egy hívó lélek.

Alkalmi emlékbeszédek, dalárdák gyász-énekei hangzanak, melyeknek mélabus melódiái kifejezhetlen érzéseket csalnak a hallgatószívbe. Különös, kimondhatatlan hangulat uralkodik a kedélyeken.

Ujra és újra eszünkbe jut az enyészet.

Hova tűnik boldogságunk? Hova lesz az öröm és szerelem? Hova lesz a tündérvár, ezüst vár, aranyhaju tündér, mik álmodunkban mieink voltak?

* * *

Megrendült lélekkel függök e megfoghatatlan valón, mely összpontosulva el van temetve egy hant alatt, mely hant sokaknak feltűnik majd, ha elkábul a róla messze áramló virágillattól. Hisz rózsákból font koszoru van rajta, s letört bimbó alatta. Elfonnyad a koszorú, elszárad a bimbó: enyészetnek indul mindkettő. Enyészetnek indul a vele temetett boldogság, szerelem, ezüst vár s aranyhaju tündérem.

E frissen hantolt domb egyszerű márványkővére messze csillámlik ragyogó aranybetűkkel irt letört rózsabimbón, tündérem neve: »Mária.«

Csak egy ad megnyugvást, a keresztény hit felső taná:

Feltámadunk! Viszontlátjuk egymást!

Ezután következett a nap piece de resistance-a, a beszámoló, mely a község-ház ember-tömeggel borított tágas udvarán tartatott. Az emelvény körül állottak:

Beóthy Pál dr. főszolgabíró, Ercsey Kálmán szolgabíró, Nyisztor Alajos szolgabíró, Kiss Gyula, Domokos Gyula (Ugra), Lakatos A. (M.-Peterd), Kabdebó Sándor (Pankota), Mann Ferencz (Szt.-András), Dobó Imre (Szakáll), Hrabovszky István (Köröszeg), Tokay Elek (Apáti), Szőke József (Homorog), Csorba Imre (Szilas), Ehrlich József (Kisbessenyő), Gólya János (Sz.-Miklós), Konrád Góza (Less), Csákán János, Szabó Sándor, dr. Szathmáry Károly (Geszt), Erdélyi Farkas, Roxin György, Arnáczy István (Rojt), Tatár Gábor, Darabant Elek, Benedek Miksa, Bogdán Antal, Szuciu László (Atyás) és még számosan a környék intelligenciája s polgárai körül.

Az emelvényen Markovics Antal hívta fel beszámolójának megtartására a kerület képviselőjét.

Öszinte örömmel üdvözöllek itt, — ugymond — midőn e válságos időben megjelentél közöttünk, hogy beszámolj képviselői működéséről. Válságosnak tartjuk ezt az időt, mert egy törpe párt, amely minden, általa erősen provokált szavazásnál láthatná, mily kisebbségben van, megbénítja az országgyűlésnek tetterejét. Szükségünk van ily körülmények között nekünk választóknak arra, hogy te tőled magadtól nyerjünk tájékozást azon küzdelem iránt, amelyet folytattok, hogy az ország javát előmozdítsátok; de viszont szükség van neked is arra, hogy lássad törhetetlen bizalmunkat azon zászló iránt, amelyet kezdedbe adtunk, hogy ti se csüggedjétek. (Éljessz.)

Kérlek, légy szíves elmondani beszámolódat. (Halljuk! Halljuk!)

Ezután gróf Tisza István emelkedett, érczes hangon, általános figyelem közt a következő beszámolót tartotta:

Erzsébet királyné emlékezete.

Tisztelt barátaim!

Midőn megjelenek körülökben, hogy a közelmúlt és a legközelebbi jövő esetleges eseményeiről beszámoljak, mindenekelőtt meg kell emlékezni azon megrendítő szerencsétlenségről, — mely az egész országot gyászba borította. Néhány hét előtt villámesapásként terjedt el a hír, hogy Felső urunk, királyunk hitvesét, a királynét egy elvetemedett, esztelen orgyilkos törrel meggyilkolta. A történelem fog beszámolni arról a szerepről, melyet az elhunyt a magyar nemzet érdekében viselt. Nehéz idők jártak, mikor megismerkedett a magyar nemzettel, a mikor még a szenvedély és a gyűlölet uralkodott a kedélyeken, de az ő nemes női lelke megragadta a vonzalom és szeretett szálait. Nagy műve sikerült. Élte alkonyán meg nem érdemelt megpróbáltatások és betegség érte; s azért visszavonult a nyílt szerepléstől, de azért igaz támasza volt a királynak, igaz védője a magyar nemzetnek és halála felett osztatlan az ország részvétele a király iránt, a kinek az Isten adjon erőt, vigaszt s fájdalomnak elviselésében adjon erőt az a tudat, hogy mi osztozuk fájdalmában. Mi pedig őrizzük meg emléket s mutassuk meg, hogy a nemzet és király kibékülésének nagy akciója, melyben nagy része volt, túléli őt a trón és a nemzet javára.

Az összhang politikájának áldásai.

Azonban a közelmúltban voltak örömdetes események is, melyek mind azt tanúsítják, milyen áldásos az országra az összhang politikája. Ilyen volt a millennium. A magyar katonai oktatás sokáig kényes ügye is megoldást nyert, most már a magyar ifjakon van a sor, hogy a hadseregben megfelelő helyet foglaljanak el. Budapest látogatta meg a magyar királyt Vilmos német császár és az akkor elhangzott lélekemelő nyilatkozatok a nemzet súlyáról, emelkedéséről tanuskodnak. Az idők kedveznek a magyar nemzetnek. Egész Európa Magyarországra fordítja figyelmét. Csak

saját gyávaságunk és esztelenségünk lehet tönkre. Együtt ünnepelte meg a király a magyar nemzettel 1848. jubileumát is.

Közel van még az idő, mikor még - bőszen szenvedélyt keltett 1848-nak csak az emléke is Ezt mondották: Vessünk fátyolt reá! Most urunk királyunk maga lebbenti fel a fátyolt s maga elevenítette fel 1848. emlékét, hogy az érzések teljes összeforradását konstatálja.

Beszámoló a törvényhozás működéséről.

Tisztelt barátaim! Ezen ünnepélyek közt fogott a Ház munkájához. Röviden egy pár tényről megemlékezem.

Jelentősegteljes törvényhozási tény a katonai oktatásügy reformja. — Mi kívánjuk a hadsereg közösségének fenntartását, mert csak közös védelem mellett állhat fenn az osztrák-magyar monarchia. Lelkünkben van az óhaj, hogy mentül számosabban lépjenek be a magyar ifjak a közös hadseregbe, s vigyék be a magyar egyéniséget. Már felépültek a magyar honvéddadapród-iskolák, ezek között a nagyváradi. Az állam megtesz mindent, a társadalmon van a sor, hogy teljesítse kötelességét. Nyitva van a kapu. Lépjenek be a magyar ifjak a hadapródiskolába s foglalják el a magyarságot megillető helyet a hon védelmében.

A törvényhozás a gazdasági levékenységre is kiterjedt. Súlyos bonyodalmak, a munkászavargások, a »czuczilista« mozgalom idézték ezt elő, s ezen akart a törvényhozás segíteni.

Ismernek itt engem, tudják, hogy a munkások igaz barátja vagyok, mert csak ha a munkás jól keres, akkor van a gazdának jó dolga. (Ugy van.)

Az ámitók igazi ellenségei a népnek, melyet felizgatnak s aztán ezen munkájukat heti piczulákba gyümölcöztetik.

Egy hang: Nem jól tetszik ismerni a dolgot. (Kiáltások: Csend!)

Tisza István gróf: A törvényhozás meghozta a munkástörvényt. Azt hiszem, Biharban senkinek sem lesz oka a panaszra s a hatósági tisztviselőknek gondja lesz rá, hogy igazságosan járjanak el a törvény alkalmazásában. Reményem, ha így teszünk, lecsillapodik az esztelen mozgalom, mely felzavarta egy pár község békéjét. (Éljenzés) A hatóságban, az államban ne keressen a nép ellenséget.

Létrejött a központi hitelszövetkezet is, mely támogatni fogja a vidékieket. Ezekre ezuttal nem terjedek ki részletesen. Ha ennek szervezése vidékenként megindul, még találkoznunk fogunk. A szövetkezet eszméjében nagy erő rejlik, ha helyesen és okosan bánunk vele. A szövetkezet a legszegényebb embernek is segítséget nyújt, de nem bőség szarujá, mely szerteszét hinti a pénzt. Megrostálja a segítőket és csak annak nyújt segítséget, a ki megérdemli. Ott, ahol a munkás lakosság józan, szorgalmas és munkás, ott van jövője a hitelszövetkezetnek. Használják fel ezen hatásos eszközt.

Még egy tényről a törvényhozásnak kell megemlékezni: a lelkészi fizetések kiegészítéséről szóló törvényről. A lelkészi kar tetemes része sanyaru viszonyok közt sinylődik, az állam csak tartozását róttá le irántuk szerény keretekben. Itt nem szabad az állam tevékenységének megállani. Az egyházi teher, különösen a reformátusoknál, egyenlőtlen az egyházi, adó magasabb néhol, mint az állami. Most adatokat gyűjtenek s rövid idő alatt az állam segíteni fog az egyházi adó terhein, ott, a hol kell. (Helyeslés.) Az általános irányzat ez: Különös gondja legyen a törvényhozóknak a községek terhein könnyíteni.

Takarékosság és munkásság az állam *pénzügyi egyensúlyát* helyreállította, de feladatai szaporodnak. Emelkedtek a községi terhek s a közgazgatási reform keresztülvitelénél figyelemmel kell arra lenni, hogy a községi jegyzők fizetésétől a községek megszabaduljanak s ez nagy könnyebbülés lesz a községekre. (Helyeslés).

Kezdeményezte a törvényhozás a *betegápolási törvény* meghozatalát s ezzel könnyítette a községek és a rokonok terheit. Itt is segített a törvényhozás a lehetőségig.

A törvényhozás működésének akadályai.

Az utolsó képviselőválasztás óta két év múlt el, ez alatt a törvényhozás nagy reformációt nem fejtett ki. Ennek oka egyrészt a gazdasági kiegyezés kérdése volt, mely az ausztriai bonyodalmak következtében teljesen elfoglalta a kormányt. Megoldása most küszöbön áll. Az a párt, a mely a különálló vámterületet akarja, kísérletet tesz — ez természetes — hogy híveket szerezzen magának és eszméinek. Midőn erre a kérdésre felhívom figyelmüket, engedjék meg, hogy számokkal és milliók dobálódzásával szemfényvesztést ne játszak. Mondani szokták, hogy a papiros türelmes, én meg azt mondhatom, hogy a számok is türelmesek. Könnyű olyanok előtt, kik a részleteket nem ismerik, horribilis számokat felhozni úgy, hogy bele kékülnek-zöldülnek a laikus hallgatók. Ausztriának kifejlett ipara van, Magyarországnak pedig földművelése. Ausztriának feleslege van ipari cikkekben, de szüksége van a mezőgazdasági terményeinkre és viszont. Az osztrák ipart más államok ipara, így a német, angol és amerikai tulszárnyalta, így tehát Ausztriának kedvező viszonyok között levő piacra van szüksége és Magyarország teljesen ilyen. Magyarországnak is szüksége van arra, hogy gabonáját elhelyezze, mert a fejlett közlekedési eszközök segítségével olcsóbban lehet Amerika belsejéből Angliába gabonát szállítani, mint tőlünk. Oroszországban is a szűz területek művelése igen kevésbe kerül. Ily körülmények között nekünk nehéz helyzetünk van. A természet mostohasága is nyom. Már most azt mondjuk, hogy vám nélkül beeresztjük Ausztria ipari cikkeit, viszont Ausztria vám nélkül bebocsátja a mi terményeinket; az idegen árut mindketten megvámoltatjuk. Pl. Budapesten most 10 frt a buza, Angliában pedig 8 frt. Ha elzárjuk Ausztria iparát, úgy ez megvámolja buzánkat, melyet a fent említett arány szerint 7-50 frtéért adhatnánk el. A vámszövetség becsületes alku, a milyent bármely állammal köthetnénk.

Kiegyezés.

Ily viszonyok közt nyugodt lélekkel ajánlom, hogy csatlakozzunk a közös vámterülethez! Itt nem szabad szabadságról, függetlenségről, jogok elkobzásáról beszélni. Szerződünk Ausztriával 10 évre, azután módunk lesz a szerződést ha nem jó, felbontani, vagy meghosszabbítani. Mitsen áldoztunk fel ezzel az ország függetlenségéből, szerződést kötöttünk szabadon, mint kötnénk Szerbiával vagy Romániával. És higgyék meg, *nincs olyan magyar ember, ki érdekeinket feláldozná azért, hogy mindenáron szerződést kössünk.* (Helyeslés). Ha Ausztriában oly irányzat kapna lábra, mely Magyarország megalázását, a magyar nemzet jogos érdekeinek elkobzását tűzné ki célul, lehetetlenné tenne minden kiegyezést. De a magyar nemzet önzetes és jogaira féltékeny s ha így történnék, megszűnnék anyagi érdekekre való tekintet s a nemzet megvédené jogát (Helyeslés). De a mai kiegyezés jó, gazdaságilag hasznos. Az ellenzék

egy fél év óta a kiegyezésről beszél, támadja a kormányt, de még se próbálta kimutatni, hogy a kiegyezés melyik része károsít meg bennünket. Az ellenzék egy nagy árnyalata azt tartja: beszélni ezüst, hallgatni arany s beszél, de szökik az alkalom elől, hogy a részleteket megbeszélje. (Ugy van.)

Az obstrukció.

Reményem, hogy az az akadály nem sokára befejeződik és a belügyi téren ismét reformokat kezdhetünk. A másik akadály az ellenzék u. n. obstrukciója. Nem mai keletű dolog ez eljárása az ellenzéknek, a messze múltban van annak csirái. Láttuk tavaly nyáron és télen is. Tavaly nyújtotta be a kormány a képviselőházhoz az esküdtszékről szóló javaslatot. Kiterjesztette az esküdtszék hatáskörét, de kivette ez alól a hírlapokat — szerintem — nagyon helyesen. A sajtó nemes hivatásának nagyobb tisztelője nincs, mint én. A közélet terén, hol bármily éles kritikát gyakorol is, szükséges és áldásos, de nem esik ezen megítélés alá minden kinyomatott betű. Ha valaki a korcsban becsületes embertársát, bünösebb-e, mintha azt az ujságban teszi. A magánügyeket érintő hírlapi becsületsértések éppen olyan hitvány természetű ügyek, mint a többiek és azokkal a járásbíró előtt kell elbánni, ami a jogegyenlőség egyenes következménye. A sajtó terén — meglepetéssel vettem észre — bizonyos idegesség mutatkozott ez ellen és ezt felhasználta az ellenzék nem okul, de léha ürügy gyanánt, amiről a küzdelem befejezése tanuskodik. Hosszu ideig a léhaság, a naplopás tanyája volt a képviselőház és végre — mint a fuldokló a szalmaszába — az ellenzék kapva kapott egy módosításon, mely *sértőbb volt*, mint a kifogásolt paragrafus.

És tisztelt barátaim, hasonló jeleneteket láttunk a múlt év vége felé. Az ellenzék 1897. január hó 1-ig kihuzta a vitát, komolyabb cél nélkül. Ez léha gyerekes csiny volt. S mi lett az eredmény? Megtörtént, mit a többség kívánt. Veszélyes dolog volt, amit tettek, — a jó hazafiaknak kerülni kell az ilyeneket. Harmadszor látjuk az obstrukciót most. Ha a többség akar valamit, azt hiszik, nem lesz meg? A magyar alkotmány önrendelkezési joga ez s nem lesz abból semmi, amit az ellenzék akar. Kellemtelenséget okozhatnak s tudják, hogy kárt okoznak, ha az új kiegyezés, mely mintegy 500,000 frt hasznot hoz Magyarországnak a fogyasztási adó reformja folytán később léptetetik életbe. Azt gondolják, hogy a parlament velük szemben tehetetlen s akkor válságot idéznek elő. Azt gondolják, hogy nemcsak a kormány, hanem a párt tekintélyét is aláássák — de nem is ássák alá, — ellenben az alkotmányosságon meggondolatlanul sebet ejtenek. Az alkotmányosság ugyanis a többség akarata. Vitatkozniak egyes javaslatok felett a pártok, ez helyes. De ha a többség akar valamit, annak teljesedni kell. A magyar nemzet jövőjére befolyással van az, hogy a parlamentben folyó viták nivója a nemzet iránti tiszteletet növelje. (Ugy van.) Kinek tetszik a jelenlegi obstrukció? Az álljon elő. A képviselőket küzdelemre küldték fel a választóik, hogy lelküknek nemesebb érzését vigye be a vitákba, a nemzet képviselőihez méltó módon tárgyaljon s ne úgy, mint most.

A magyar állam szabadelvű parlamenti forma nélkül nem képzelhető el. (Helyeslés.)

Ausztriában bonyolultak a viszonyok és mikor most Európa figyelme Magyarország felé irányul, megbocsájthatlan elvakultság és végzetes könnyelműség kell ahhoz, hogy önmagunkat tönkretegyük. Apáink hosszú küzdelem és sok

vér árán építették fel a modern monarchiát, nekünk azt meg kell őrizni és tovább-fejleszteni. Himpellér nemzet volnánk, ha most a béke idejében királyunk dicsőséges uralkodása alatt, gyáva tehetetlenségéből romba dőlni hagynók a dolgot. Ez nem csak egy párt feladata.

Az ellenzéken is vannak komolyabb elemek s ezek következtetésével *talán meg lehet a hadiharcot állítani.* Talán ezek megállnak a lejtőn? Ki tudja sikerül-e? Lehet, súlyos küzdelmek küszöbén állunk. Kérem, éppen azért tartsák meg továbbra is az irántam való bizalmat. Nem óhajtom a küzdelmet, de ha szükség, lelkem teljes erejével, minden porcikám megfeszítésével résztveszek a küzdelemben. Tartsák meg bizalmukat hozzánk és különösen az ügghöz.

A községház felavatása.

A beszéd elhangzása után, midőn az éljenzaj lecsillapult, *Markovics* Antal pártelnök köszönetet mondott a beszámoló megtartásáért a képviselőnek s biztatta, hogy választói bizalmában találjon erőt az esetleges küzdelemre.

Nagy Imre ref. lelkész állott ezután a dobogóra s egy imával áldotta meg az új épületet.

Kiss Gyula községi jegyző előterjeszti az új községház építésének egész ügyét s szavait a következőkkel végzi:

Én pedig mint e község jegyzője, lakosainak bajaiban tanácsadója, azon őszinte szívből fakadó fohásszal zárom be szavaimat, hogy legyen e köfalakban csendesség és jó békesség, haladjunk a megkezdett uton tovább kitartással s jó kedvvel, szűnjön meg közöttünk az egyenetlenkedés, mert csak így leszünk képesek a még hátralévő s a multak közönyösségéből származó munkálatainkat végrehajtani, így érjük el a boldogulás utját, melyhez erőt, szorgalmat s kitartást merítsünk az isteni kegyelemből, mely nélkül minden emberi cselekedet hiába való fáradság.

Nem kis érdeklődést keltett Ugra község ösz főbírójának *Biró* János uramnak beszéde sem, melyben egyszerű, szívből jött szavakkal szólt gazdátársaihoz s felhívja őket az összetartásra.

A társas vacsora.

A beszédek elhangzása után a hallgatóság társasvacsorára gyűlt egybe, melyet a kerület képviselője adott vendégei tiszteletére. Mintegy ötszázan gyűltek itt egybe. Az asztalfőn gróf *Tisza* István és dr. *Beöthy* László főispán foglaltak helyett, körülülötték a meghívottak s alább a választó polgárság.

Elsőnek toasztozni *Markovics* Antal állott fel. Beigazolván látja mint pártelnök a beszámoló által azt, hogy amit *Tisza* István a kerület képviselője programbeszédjében ígért a szerint járt is el. Élteti a kerület képviselőjét.

Ez éltetésre szép, poétikus beszédben válaszolt gróf *Tisza* István. Megmutatom nektek — így szólt a vendég képviselőkhöz fordulva — az alföld derék, becsületes népét, mely a magyarság magvát képezi s úgy gazdaságilag, mint kultur tekintetben is folytonos fejlődésben van. Élteti választóit.

Kristóffy József országgyűlési képviselő háládatlan munkába fogva, ha gróf *Tisza* István beszámolója után most a politikai helyzet kezdené rajzolgatni. Az ugrai derék választókat élteti, kik gróf *Tisza* Istvánt, a parlament disztét, a parlamentbe küldték.

Dr. *Beöthy* László hosszasan kiterjeszkedik a szocialisták aknamunkáira, mely már az egész alföldet behálózta. Ugra község derék, szorgalmas lakói, kik áldozatkészségüknek is szép tanujelét adták, amidőn az új, diszes községházat felemelték, — ellenáltak e veszedelmes áramlatnak. Élteti a község előljáróságát.

Markovics Antal dr. *Beöthy* László főispánt és *Szunyogh* Péter alispánt éltette.

Az ünnepélyre ideérkezett vendégek hét órakor távoztak el, míg a választó polgárság tovább együtt maradt.

Tánczestély.

A község ház ujdonat-uj tanácstermét nem komoly tanács ülés, se nem viharos képviselő-testületi ülés avatta fel, hanem Ugra és környékének szép asszonyai és bájos leányai gyűltek össze benne s a legkedélyesebb hangulatban világos viradtig tartott a táncz. A mulatságra többen kijöttek Nagyvárad tánczó fiatalai közül is. A feldiszipelt tágas tanács terem egészen megtelt. Ott láttuk a többek között a következőket:

Asszonyok: Gróf Tisza Istvánné, Nagy Imréné, Domokos Gyuláné, Kiss Gyuláné, özv. Darabontné, Bíró Lászlóné, Szénássy Jánosné, Benedek Miksáné, özv. Hauserné Guttmanné, Scholcz Gáborné, Pálffy Ignáczné, Nyisztor Alajosné stb.

Leányok: Szeghalmi Etelka, Nagy Gizella, Bíró Mariska, Harmathy nővérek, Szemes nővérek, Paku Mariska (B.-Diószeg), Kiss Irma (B.-Diószeg) Guttmann Ilona, Darabonth Olga, Király Gizella, Pálffy Ilona.

Polónyi Géza Hajdu-Szoboszlón.

Ma délelőtt mondotta el Polónyi Géza, Hajdu-Szoboszló képviselője, előre hirdetett beszámolóját választóközönségének nagy érdeklődése mellett. A választókerülethez tartozó községekből küldöttségek jöttek Szoboszlóra, hogy képviselőjüket üdvözlőljék.

Polónyi Géza mindenekelőtt rövid visszapillantást vetett a parlament lefolyt munkásságára s ezután rátér az aktuális napikérdésekre, 1867-ben — hirdetik a kormány emberei — szerződést kötöttek Ausztria és Magyarország. Szólt ezt tagadja, mert az nem szerződés, hanem törvény volt, amely, mint minden törvény, alkotmányos és törvényes uton megváltoztatható. (Ugy van!) Mi küzdöttünk és küzdünk e 67-iki közösügyes alkotmány ellen és most alapos reményünk van rá, hogy alkotmányos, törvényes uton nem is lesz több fenntartható.

Nyíltan hirdetem, — ugymond, — hogy Deák Ferencznek ez az alkotása meg van hamisítva. A kiegyezésnek Ausztriával törvényben lefektetett egyik világos alapfeltétele az volt, hogy Ausztria alkotmányt kapjon, mert mi csak egy alkotmányos Ausztriával és annak alkotmányos képviselőivel léphetünk érintkezésbe.

A magyar kormány ugyan ünnepélyesen kijelentette, hogy csak az alkotmányos Ausztriával lép egyezkedési tárgyalásokba és ime megtörtént az, hogy Ausztriában a törvényes képviselő megkerülésével életbelépett az ugynevezett cukorprémiumról szóló törvény, azonban csináltak egy provizóriumot, a mely Ausztriában alkotmányos kormányképviselet hozzájárulása nélkül lett életbeléptetve.

Egy ilyen kormányval szemben csak egy fegyver marad: az élet-halálharcz. Olyan harc, amely megszabadítsa a nemzetet ez alkotmánytörő kormánytól.

Azt kérdezték tőlem, meddig tart az obstrukció? Nagyon rövid határitót szabok. Addig, amíg a Bánffy-kormány meg nem bukott. Remélem, hogy ez nemsokára be fog következni. (Nagy tetszés). Azt is kérdezték, hogyha más kormány lesz, megint obstruálunk-e? Nem, nyíltan, őszintén megmondom: *sohasem vagyok kapható olyan harcchoz, amely a jogosultlanság látszatával bírna.* Én jól tudom, hogy Ő Felsége a király nem fog minket a kabinet-alkotáshoz hívni, a jövő kormány sem fog a mi pártunkból kikerülni; mégis azt mondom, hogy a Bánffy-kormány bukása az ellenzéknek oly erkölcsi diadalát jelenti, amelylyel megelégedni tartozik. Nekünk nem az a célunk, hogy az állam gépezete megakadjon, hanem az, hogy más gépész kerüljön a géphez. Ha ez a célunk és én nyíltan bevallom, hogy ez a célunk, akkor nekünk nem szabad a kormányzást más

emberekre nézve lehetetlenné tennünk, mert ez a parlamentárizmus ellen való vétség lenne. Én hajlandó vagyok azt lehetővé tenni, — csak a magam nevében beszélek, — de egy feltétel alatt. (Halljuk! Halljuk!) Bármely kormány jöjjön a Bánffy-kabinet után, tartsa becsületbeli kötelességének biztosítani a nemzetet arról, hogy a választások tisztasága törvényhozási uton garantálva lesz. (Éljenzés.)

Polónyi Géza végül lelkes szavakat intézett az ifjúsághoz, amelyekben hazaszeretetre és a függetlenségi eszmék szeretetére, de különösen éberségre intette őket.

Ezzel a beszámoló véget ért.

Zászlószentelés Kolozsvárt.

Szép ünnepély ment végbe f. hó 29-ikén Kolozsvárt. E napon szentelte ugyanis fel gróf Majláth püspök a kolozsvári Rózsafüzér-társulat gyönyörű zászlaját, mely 345 tagból álló társulat ép úgy mint a zászló Kiss János, kolozsvári segédlelkész, társulati igazgató ügybuzgalmának köszöni létét. A zászló a legnehezebb fehér selyemből készült, gazdag aranyhímzéssel. Egyik oldalán a lourdesi Szűz képe díszel; a másik oldalon pedig Jézus képe az erdélyi püspök, gr. Majláth jelmondatával: »Jézus szívében üdvösség!«

Ugyancsak impozáns a zászlóanya, br. Jósika Jozepha zászlószalagja: »Magyarok Nagyasszonya, könyörögj érettünk« jelmondatával.

A felszentelést mise előzte meg, melyen Bíró Béla apátkanonok fényes segédlettel pontifikált.

A zászló felszentelése előtt Majláth Gusztáv gr. erd. püspök magas szárnyalású beszédben szólt a zászló jelentőségéről, élénk színekkel fejtegette a Mária kultusz hasznát; lelkes hangon szólította fel a Rózsafüzér társulat tagjait, hogy imádkozzanak övéikért, kérjék az Isten kegyelmét a családjukban lévő férfiakra, hogy újra eljőjön azon idő, a midőn nemcsak a női kezek morzsolták az olvasót, midőn nem csak a nők merítették erőt rózsafüzér imádkozásaiból, hanem a férfiak is, a midőn fejedelmek, tudósok és hadvezérek egyaránt lelkes tisztelői voltak a boldogságos Szűznek s bizonyára épen ezért voltak képesek megküzdeni a veszélyekkel, épen ezért voltak képesek nagygyá tenni hazájukat. A szegbeverés után a püspök a női erőnyeket magasztalva, a nők Istenbe vetett hitét dicsérve s mint követendő példát állítva a férfiak elé, a zászlót átadta a Rózsafüzér társulat tagjainak, hogy e zászló alatt harcoljanak a keresztény katolikus elvek mellett s e zászlóval kezükben vívják ki a diadalt a csábitás szellemével szemben.

Villamos vasut Debreczen és Nagyvárad között.

Debreczen—Nagyvárad villamos vasut engedélyezése tárgyalását szombaton tartották meg Budapesten, a kereskedelemügyi miniszteriumban Mándy osztálytanácsos vezetésével. Képvisele voltak: a miniszteriumok szakosztályai, Debreczen város tanácsa, Nagyvárad város tanácsa dr. Bulyovszky József polgármesterrel, a debreczeni közuti vasut r. társaság s a nagyvárad közuti vasut r. társaság.

A tárgyalás során Nagyvárad képviselője kifogást emel az ellen, hogy a Nagyváradon most megkötött szerződésben megállapított közuti vasutal párhuzamos másik vasutra engedély adassék.

Debreczen város képviselője is kötelezőnek tartja engedményeseket arra, hogy a Nap-utczától a M. á. v. vonaláig már fennálló közuti vasutal párhuzamosan tervezett új vasut forgalmára nézve a debreczeni helyi vasut részvénytársasággal egyezséget kössenek. De Mándi oszt. tan. a tárgyalás vezetője kijelentette, hogy mivel a tervezett villamos vasut helyi érdekű jellegű, ezen kérdés elbírálása a kereskedelemügyi miniszter hatáskörébe tartozik és amennyiben e vasut engedményese a két város közuti vasutalval egyezséget nem tudna kötni, — ez ügyben a kereskedelmi miniszter fog dönteni.

Debreczen város képviselője azt is kívánta, hogy amennyiben a dohánygyár mellett csak a közuti vasut céljaira szükséges áthidalás kéretett, köteleztessék az engedményes arra, hogy a tervezett vasut áthidalásával együtt a közuti forgalom lehető lebonyolítása céljából, a közuti áthidalás tárgyában a várossal tárgyalást indítson.

Ezen kívánság elfogadtatott, — valamint kimondatott az is, hogy a debreczeni közvágóhid mellett megálló és rakodó építtessék. Egyebekre nézve apró észrevételekkel az engedélyezési okirat szövege megállapított s e szerint az építési tőke a 67 kilométer hosszú, villamos berendezésű vaspályára nézve 4.215,000 frtba határozott meg.

Tehát az engedményeseknek (Kisbaári Kiss Ferencz és társa) 1.475,000 frt. értékű törzsrészvény biztosításáról kell gondoskodniok, ami — szerintünk — a mostani körülmények között a legnehezebb feladat lesz.

Az engedélyokirat kiadása előtt engedményesek megfelelő biztosítékot tartoznak le tenni.

Biharmegye monografiája.

Régi idő óta megindult már a mozgalom Biharmegye monografiájának megírására. Mind- ezideig sikerre nem vezetett. Egy részt pénz nem volt hozzá, másrészt arra teremtett író sem volt. Náményi Lajos ismét megakarja indítani azt a mozgalmat s ez ügyben a következő beadványt intézte a Szigligeti Társaság elnökéhez, Rádl Ödönhöz:

Nagyságos elnök Ur!

Tekintetes Választmány!

Márki Sándor, a kiváló történész az Erdélyi Múzeum hasábjain bírálva a váradi színeszetről írt művem, megyénk közönségének figyelmébe ajánlva, hogy irattassa meg mielőbb monografiáját, mert előbb-utóbb egyedül marad a megyék közt, kiknek nincsen monografiája.

Önkéntelenül eszembe jutott a Társaság milleniumi évi közgyűlésén tett indítványom, mikor ajánlottam, hogy e nagyszabású művet Társaságunk kezdeményezze és álljon e mozgalom élére. A ceteum censes-elvével bátorodom újból a Társasághoz fordulni, hogy ez eszmét felkarolni s mindent elkövetni méltóztassék, hogy végre Biharmegye és Nagyvárad is bírassa multja történetét, azt a történetet, melynek minden egyes korszaka ugyszólván odanőtt az ország történetéhez és melynek megismerése és megvitatása halaszthatatlan kötelezettség.

Nem akarom fejtegetni, mily fontos e nagyszabású mű megírása, mert a Szigligeti-Társaság sokkal inkább ál feladata magaslatán, semhogy ennek fejtegetése szükséges volna. De ismételtén szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy Társaságunknak feladata a kezdeményezés lépése és az irodalmi társaság van hivatva, hogy azt megvalósítsa.

Részemről a következőkben vélem, tekin-

tebevé, a monographia megírásának költséges voltát, ez eszme megvalósítását.

A Szigligeti Társaság intézzen átiratot a Nagyváradi város és Biharvármegye közönségéhez, kérve úgy az erkölcsi, mint az anyagi támogatást. Kéressen fel Biharvármegye közönsége, hogy 5000 frtot szavazzon meg e célra, mely tiz éven át 500 frtos részletekben lenne fizetendő. Ép így Nagyváradi város kerestessék meg egy 3000 frtos segély miatt, melyből tiz éven át 300 frt volna fizetendő. A Szigligeti Társaság járuljon ez összegekhez tiz éven át évente 200 frttal, helybeli muzeum egylet pedig szintén tiz éven át évente 100 frttal. Már ezuton, a monographia alap 11000 frtot tenne ki, mihez a helybeli Takarékpénztárnak évenkénti segélyét lehetne még számítani, továbbá a tőke időleges kamatait, úgy hogy a társaság eszméjének megvalósítására mintegy 18000 frt állana rendelkezésére.

Hiszem, hogy Nagyváradi város, Biharvármegye közönsége, a muzeum egylet és helybeli Takarékpénztáraink, nem fognak kizárkózni e segélyezésektől, ezzel egy rég mulasztott kötelességét teszi lehetővé.

A monografiát egy szerkesztőbizottság szerkesztevé, amelybe a megye, a város, a muzeum Egylet a Szigligeti Társaság 5-5 tagot küldene.

A monografia tervezete a következő volna,

Az első kötet felölelné 50 nagy oktáv ivnyi terjedelemben a megye történelmét. E rész írójának dr. Karácsonyi Jánost, Békésmegye tudós történetíróját kérem felkérni, ki úgy tudom, erre készséggel vállalkozik, írói tiszteletdíj ivenként 60 frt.

A második kötet két részből állana. Az első rész — 15 iv — felölelné a megye leírását geologiai és helyrajzi szempontból. Felkérendő: *Locry* Lajos. Írói honorárium ivenként 50 frt. A második rész — 20 iv — a megye állat s növény fajait tárgyalná. A részt megírhatná *Kertész* Miksa, premontrei főgimn. tanár, ki már foglalkozott e kérdéssel. Tiszteletdíj 50 frt ivenként.

A harmadik kötet 50 ivnyi terjedelemben több részből állana. Az első rész: ipar, kereskedelem és mezőgazdasági viszonyok multja, fejlődése és jelene 15 iv terjedelemben. Felkérendő dr. *Sarkady* Lajos kamarai titkár, ki tudtommal már gyűjt is egy ily irányu nagy munkához adatokat. A második rész; kulturális intézmények. Ez felölelné Biharvármegye íróit, színészeit, zenét, könyvtárakat, muzeumokat. Erre készséggel vállalkozna e sorok írója. E rész terjedelme 10 iv. Harmadik rész; Egyház és iskola. Felkérendő *Vaday* József, tanító. Terjedelme 5 iv. Negyedik rész: A megye ethnografiai leírása — 20 iv. — A magyarság és németiség ethnografiai rész megírására ajánlom *Morinescu* Athanázit, ki elismert ethnografus, míg a románokról írhatna *Vulcán* József, kinek e téren kiváló érdemei vannak. E kötetnél írói tiszteletdíj ivenként 50 frt.

Igy a mű szaporítása tiszteletdíjban mintegy 7250 frtba kerülne, úgy, hogy mintegy 6000 frt állana rendelkezésére a bizottságnak e mű kinyomatására.

E vázlatos feljegyzések is bizonyítják, hogy ez eszme megvalósítható és így legalább tiz év alatt még a Történeti adatok összegyűjtése szertelenül szükséges, még is helyre hozhatnák ezt, mit eddig elmulasztottunk.

Nem használok frázisokat, hogy ez eszmét pártolásra ajánljam, mert remélem, hogy ez oszlopra talál és csakhamar testet ölt: Biharvármegye monnografiája.

Kérve, hogy ez indítványomat tárgyalásra kitűzni méltóvassanak, maradtam

Nagyváradi, 1898. okt. 31.

kiváló tisztelettel:

Náményi Lajos.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 krétt. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krétt. Más időben 50 kr.

November 1. A nagyváradi közöshadseregbeli ujonczok eskütevése.

- November 2. Szépitészeti egylet ülése d. u. 5 órakor a városházán.
 November 2. Orvosok szakülése d. u. fél 5 órakor.
 November 2. Esküdtészki tárgyalás.
 November 5. A nagyváradi sakk-kör versenye.
 November 5. Birók és ügyvédek társas estélye.
 November 6. Városatya-választás Nagyváradon.
 November 6. Mese matiné a »Fekete Sas« nagytermében.
 November 6. Lótenyészt jutalmak kiosztása a biharmegyei gazd. egylet által.
 November 7. Megyei közigazgatási ülés d. e. 10 órakor.
 November 9. Esküdtészki tárgyalás.
 November 10. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 8 órakor.
 November 16. Esküdtészki tárgyalás.
 November 17. Városi közgyűlés.
 November 20. A kath. kör gyászünnepélye.
 November 20. Szigligeti-társaság matinéja.

* Mindenszentek — halottak napja.

Mindenszentek ünnepét üli ma a katolikus világ, holnap pedig halottak napja lesz. A temetőket elárasztja ma este a közönség, hogy szenteljen pár gondolatot elhunyt, nyugvó övéért. A sirokat már hetek óta rendezték, tatarozták, diszitették. Temérdek virágot halmoznak össze a sirokon. A sirok kivilágítása ez évben is impozáns lesz. — A mai ünnep alkalmából a templomokban délelőtt a szokásos órákban, ünnepélyes istentiszteletek lesznek. Este pedig 6 órakor litánia az elhunyt hivekért és processió a temetőbe.

* **A bibornok Budapesten.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok püspök tegnap délelőtt 9 órakor, *Mayer* Antal püspöki könyvtárnok kíséretében Budapestre utazott.

* **A joghallgatók kegyelete.** A joghallgatók, mint már arról megemlékeztünk, a kegyeletöket le fogják róni az akadémia halottjainak a sirjainál. A joghallgatók délután három órakor indulnak a jogakadémiáról s legelőször a *Szigligeti* emléktáblájához mennek. Innen a *Rulikovszky*-temetőbe vonulnak, innen pedig az olaszii nagy temetőbe. A beszédeket az egyes siroknál a következők tartják: Nagy Sándor emléktáblájánál *Küttel* Károly IV. éves, Szigligeti Ede szülőházánál *Poynár* Szévé III. éves, Rulikovszky Kázmér sirjánál *Papp* János III. éves, Hoványi Lajos dr. volt igazgató sirjánál *Bárdos* Ödön II. éves, Személyi Kálmán jogtanár sirjánál *Sebő* Mihály I. éves, Kudelka József dr. jogtanár sirjánál *Schweiger* Endre III. éves, Jelinek István joghallgató sirjánál *Hantke* Emil I. éves, Nyiry Lajos joghallgató sirjánál *Fanta* Adolf IV. éves és végül Kacziány Ferenc joghallgató sirjánál *Medvigy* Gábor II. éves joghallgató.

* **A főispán kinevezése államtitkárrá.** Budapestről értesítik lapunkat, hogy igen valószínű, hogy *Beöthy* László főispán itt hagy bennünket s fel megy a belügyminiszteriumba államtitkárnak. Hir szerint ugyanis szentgyörgyvölgyi *Szell* Ignác belügyi államtitkár közelebb nyugodalomba vonul s az ő helyére neveznék ki *Beöthy* Lászlót államtitkárnak. A tárgyalások e tekintetben megkezdődtek.

* **A kath. kör ülése.** A nagyváradi kath. kör választmánya holnap, szerdán, november 2-án este fél 6 órakor ülést tart.

* **Pápai áldás kiosztás a kolozsvári kegyesrendi főgymnasiumban.** Majláth Gusztáv erd. püspök, ki kolozsvári időzése alkalmával, egyetlen egyszer sem mulasztja el felkeresni a főgymnasium ifjuságát, hogy őket gyóntassa, hozzájuk a vallásos érzés megszilárdítása végett szívhez szóló beszédet tartson okt. hó 30-án már reggel 8 órakor megjelent a gymnasiumban s rövid exhortatiót tartva, a gyónás szentségének hasznáról s az oltári szentség felséges voltáról, az ifjuságot őszinte, töredelmes gyónásra buzdította. Majd maga is gyóntató székbe

ült s többek gyónását hallgatta ki. Ezután csendes misét mondott s az egész ifjuságot megáldoztatta. A mise után következett a pápai áldás kiosztása, melynek végeztével az ifjuság a gymnasium disztermébe vonult, a hol egy szép *Cantate* után dr. *Erdélyi* Károly főgym. igazgató tartott magas szárnyalású beszédet a főpásztorhoz, melyben a legmelegebb hangon mondott köszönetet a püspöknek azon üdvös eredményeiben kiszámíthatatlan buzgalmaért, melylyel egyetlen egy alkalmat sem mulaszt el az ifjuság vallásos érzésének növelésére. A püspök megköszönve azon figyelmet, mely ily szép ünnepély rendezésében nyilvánult, ígérte, hogy míg Isten élni engedi, mindig egyik legszentebb kötelességének fogja ismerni az ifjuságot a szent ügynek meggyerni s ezen szent ügy szolgálatában megtartani. Az ünnepélyt a gymnasiumi enekkar szép éneke zárta be.

* **Közigazgatási ülés.** Nagyváradi város közigazgatási bizottsága csütörtökön, november 3-án délután 3 órakor tartja rendes havi ülését.

* **Városatya jelölés.** A nagyváradi szabadelvű párt tudvalevőleg nem ejtette meg Ujvároson az egy megüresedett helyre a városatya jelölést, hanem azt egy szűkebb körű bizottságra ruházta. A bizottság vasárnap tartott értekezletén, hosszas vita után az ujvárosi egy szabadelvű helyre dr. *Grósz* Menyhért orvost jelölte.

A legelőkelőbb agitációt az eddigi champagne alatt dr. *Dési* Géza és pártja fejtik ki Velenczén. A mult vasárnap a »Népkörben«, tegnapelőtt pedig a »Gazdakör«-ben mondotta el a népszerű új jelölt programját s ezuttal is igen nagy hatással. Nagyon sok hivatást számol még Velenczén az *Istvánffy*-párt, mely Ullmannak a Kurlender megválasztásakor tett amaz ígéretére alapítja sanszait, hogy az általános választásnál az elhunyt Rednik doktor helyét keresztény jelöltnek tartja fenn, ezzel a régi qótát ismét helyre állítja. Egy kis frakció a Weisz Mór bórkereskedő nevét iparkodik lanszirozni.

*Ujváros*on a függetlenségi párt részéről tegnap történt az első lépés a jelöltek lisztájának megállapítására. A párt választmánya tudvalevőleg öt tagu bizottságot küldött ki, amely bizottság még tiz tagot vett maga mellé. Tegnap este 6 órakor tartotta a párt e bizottsága ülését, mely két óra hosszat tartott.

A bizottság hosszas vita után elhatározta, hogy a paktum értelmében a pártnak fenntartott 11 helyre a következőket jelöli, illetőleg ezek jelöltségét terjeszti szerdán a választmány elé:

Ifj. *Cser* János,
Czeglédy Jeremiás,
Daday József,
Déry János,
 Dr. *Kornstein* Lajos,
Milibák József,
 Id. *Nagy* Lajos,
Sulyok István,
Szeles Lajos,
 Dr. *Vucskics* Gyula,
Weisz Károly.

A kormánypártnak fenntartott 3 helyre pedig a szabadelvű párt által jelöltek *Bertsey* György, dr. *Grósz* Menyhért és dr. *Sarkadi* Lajost jelöli a párt szavazó-lisztáján.

A választmány szerdán 6 órakor tartja ülését.

* **A román joghallgatók kérvénye.** A román joghallgatók csak nem tudnak nyugodni, a »Tribuna« és a »Tribuna Populurui« minden egyes számában irnak valamit a helybeli tün-

tesésekről. Ugy a tanári kart, mint az ifjuságot megtámadják s mindenféleképpen gyanúsítják, Tegnap pedig egy hosszan megokolt kérvényt adtak be az igazgatóhoz, amelyben azt kérik, hogy az igazgató a magyar joghallgatók ellen indítsa meg a fegyelmi vizsgálatot azért, mert ellenük tüntetni mertek s mert kimondták, hogy a magyar ellenes agitációkkal szemben állást foglalnak.

* **Az aprókatonák és a Rákóczy.** A nagyváradi honvéd hadapród iskola növendékei vasárnaponként a v.-olaszi plébánia templomban hallgatnak szent misét. Vasárnap nagy örömet okozott a parancsnokság az apró katonáknak, a 37. gyalogezred zenéjével vonultak a templomba. Ugy lépkedtek a Rákóczy hangjai mellett, büszke önérzettel.

* **Kegyadomány.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök havi kegyadománya, 300 frt, kedden november 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Özv. Grunwald Henrikné, alelnök.

* **Uj iparvállalat megyénkben** Ugy látszik, az idegen tőke egyáltalában nem tartja hitelviszonyainkat utálnak, mint ahogy azt osztrák lapok sokszor feltűntetik. Eppen ma fogja egy nagy bécsi bankház aláírni azt a szerződést, melynek folytán Elsd mellett Lak-on óriási iparvállalatot létesít, milliónál nagyobb befektetéssel alapítva meg 77 új cement gyárat. A szakértői vélemény szerint a környék talaja ritka jó anyagot szolgáltat az ipartelep számára.

* **Iparos ifjak kegyelete.** A »Nagyváradi Ipartestület Ifjúságának Önképző Egylete« mint minden évben, úgy ez évben is hódol a nagy eszmék szolgálatában kidőlt jeleseink emlékezetének. Halottak estején — november 1-én — gyászlobogó alatt, testületileg vonul ki Nagy Sándor honvédtábornok szülőházához s onnan a központi temetőben nyugvó R u l i k o v s z k y Kázmér lengyel szabadsághős sírjához. Mindkét helyen az egylet dalköre hazafias gyászdalokat ad elő s az előbbinél a B e l l a Mihály, utóbbinál pedig M o e s y Gyula egyleti tagok mondanak beszédet. A rendezőség ez uton is kéri az egylet minden egyes tagját, hogy a gyászmenetben résztvenni sziveskedjenek. Gyülekezés az egylet új helyiségében (Apolló-épület) d. u. 5 órakor.

* **A pénzügyi palota építése.** A nagyváradi pénzügyi palota építésénél a legfőbb kérdés az épület utcavonalának megállapítása, mert ez igen bele vág a Főutca jövő fejlődésének. B u s c h Dávid városi főmérnök két tervet készített. Az egyik a mostani vonal teljes meghagyásával, a másik pedig a mostani vonaltól 2 méterrel beljebb van véve. Ez utóbbi terv keresztülvitele esetén a Popper-féle házból is meg kell 2 métert vásárolni a városnak.

* **Zenekedvelők hangversenye.** A »nagyváradi zenekedvelők egyesülete« a tél folyamán az egyesületi zenekar és más helybeli zenekarok közreműködésével a »Csarnok« nagyszobájában több hangversenyt rendez. Az első hangverseny igen válogatott műsorról f. hó 26-án szombaton este 6 órakor az »E r z s é b e t s z o b o r« alap javára 1 = egy korona belépti díj mellett fog megtartatni. Ez alkalommal V o m á c s k a József a nála már megszokott virtuozitással Tárogatón — e még kevesek által ismert speciális magyar hangszeren — fog néhány régi bus magyar dalt előadni. A teljes műsor annak idején a lapokban lesz közölve.

* **Eladó városi birtok.** Néhai Sztarovecsky Imre a nagyváradi gyermekórához részére hagyta, tudvalevőleg, a kotyikleti és pelbárhidai birtokokat. A városi tanács úgy véli, hogy Nagyváradra nem jár előnyrel a birtokok megtartása, mert a város nem ellenőrizheti kellőleg a birtokok használatát. Javasolni fogja a gazdasági tanácsos, hogy a város adja el örökáron ezeket a birtokokat. Ha ezt kimondják, könnyen keresztülvihető is lesz. Mint

értésülünk, a pelbárhidai birtokra már van vevő. Weisz Salamon és neje ajánlatot adtak be a városhoz, a birtok megvételére vonatkozólag.

* **Keresik a 68 ezer forintot.** Az elengedett 68,000 frt ügyének a vizsgálatára kiküldött bizottság holnap, szerdán délután folytatja az iratok tanulmányozását. Némethy Károly elnök hívta össze a bizottságot.

* **Az első sétahangverseny.** Tegnapelőtt vette kezdetét a »Fekete Sas« nagy termében az úgy nevezett »sétahangversenyek«-nek sorozata, melyek alatt ugyan sétálni absolute nem lehet, de szellemi élvezetet találni annál inkább. A sétahangversenyek ugyszólván egyedüli respiriumát képezik a váradi »saison morte«-nak, azért is alig várta azt már a közönség. Az idei téli idény ez első hangversenyéről itélve sok kellemes vasárnapi szórakozásra számíthatunk. A 37-ik gyalogezred jól fegyelmezett zenekara multja tradícióihoz méltóan lépett fel tegnap. *Lortzing* — opera — nyitánya, a *Bajazzók*, *Ganne* Lothringi indulója és a finoman interpretált s feledhetetlen *Tansenhayn*-féle vonós intermezzo dicsőségére szolgált a zenekarnak és intelligens karmesterének: *Fialá*-nak. Azonban Kistler »Kunhild« operája nagyobb kaliberű zenekart kíván. Nagy közönség, az egyes számok között még nagyobb pauzák, az előadás alatt vidám csevegés és nagy zaj. (Dr. Sz.)

* **Névváltoztatás.** Mráz Mária nagyváradi lakos vezetéknevét »Vizsolyi«-ra változtatta.

* **Horváth Boldizsár temetése.** Rendkívüli részvét kísérte sírjába Horváth Boldizsárt, az elhunyt agg államférfiut. Végtisztességére az Andrassy-uti gyászházhoz óriás közönség gyűlt össze úgy, hogy a rendőröknek kellett az utcai forgalom biztosításáról gondoskodni. A ravatalos teremben a gyászoló család tagjain kívül közéletünk kitűnősegei gyülekeztek. Sorakban ott voltak: *Erdély* Sándor igazságügyminiszter, *Szilágyi* Dezső a képviselőház elnöke, *Daruváry* Alajos a főrendiház elnöke, *Szabó* Miklós a kuria elnöke, *Vértessy* Sándor a kir. tábla elnöke, *Gromon* Dezső, *Vörösmarty* és *Szell* Ignác államtitkárok, *Fraknoi* Vilmos püspök, *Beniczky* Ferencz főispán, *Szell* Kálmán, *Fabiny* Teofil, *Csemegi* Károly v. b. t. tanácsosok, *Máriássy* János altábornagy és mások. A gyászszertartás három órakor kezdődött. Samassa József egri érsek végezte nagy és fényes segédlettel. Közben az operai énekhar gyászdalokat énekelt. Beszentelés után Szilágyi Dezső mondott nagyhatású beszédet.

* **Megunta az életét.** Házsártos, veszekedő természetű ember volt Nagy-Rábén G. Szabó Mihály. A saját gyerekeivel sem tudott békességben lenni. A napokban ismét veszekedett a gyermekeivel s azután a szeszezéshez fogott. Mámoros állapotban elkódorgott az u. n. Bánomkertbe s egy fára felakasztotta magát. Másnap találták meg ég és föld között a béketlen öreget.

* **Kellemetlen kaland.** Nagyon kellemetlen kalandon ment keresztül szombaton éjjel egy állami hivatalnok. A hivatalnok éjjel tizenegy óra tájban csendesen ballagott haza felé s mikor a Sztarovecsky-utcán ment, észre vette, hogy egy gyanus kinézésű ember követi. Amint K. I. lakásának kapujához ért, a csavargó utolérte s egy marék homokot a szemébe akart dobni, azután pedig megtámadta. K. I. azonban ezt észrevette s félreugrott s a másik pillanatban botjával hatalmas ütést mért a támadójának a fejére, aki ezen nem várt támadás után kerekét oldott. A megtámadott ember, K. I. ekkor rendőr után kiabált, azonban

hasztalan volt minden fáradsága, mert rendőr sehol sem volt s így a merénylő egész nyugodtan megszökhetett.

* **Megtámadta a gazdáját.** *Krausz* Izidor földbirtokos szátkai lakostól vasárnap este az egyik hetese *Csete* József előleget kért. A gazda azonban, aki ismerte a hetesének azon szokását, hogy ha pénzt kap, leissza magát, nem adott neki. A hetes ekkor kést fogott a gazdájára, azonban a gazda nem ijedt meg, a kést kicsavarta a kezéből s az esetet feljelentette a csendőrségnek. A hetes megszökött s a nagyváradi rendőrség tegnap el is fogta. Egyelőre vizsgálati fogságban marad.

* **Kifogásolt hirdetés.** *Schlesinger* Róbert bécsi nagykereskedő — vagy mint Bécsben nevezik: a *Paprika Schlesinger*, — aki tudvalevőleg egész Ausztriát és Németországot el látja szegedi paprikával, s ebből nagy vagyont szerzett, napról-napra változatos s nem mindig izléses hirdetésekkel árasztja el az osztrák és német lapokat. Most egy hirdetés miatt ugyancsak meggyült a baja a bécsi büntető törvényszékkel. Ez év április 24-ikén ugyanis a *Neue Freie Presse*-ben hirdetése jelent meg ezzel a címmel: »Az első harcztéri tudósítás« s abban a többek közt a következő passzus fordult elő: »Aki valaha az Ur asztalán étkezett, az megveti a közönséges földi eledelt — és aki valaha paprikát a *Paprika-Schlesingertől* vet, az másféle paprika után nem kívánczik.« Ebben a hirdetésben az ügyesség a katolikus vallás szentsége elleni vétséget látott, emiatt vád alá helyezte *Schlesingert*, s a bécsi büntető-törvényszék a hirdetőt kereskedőt az esküdt-széknek a mai végtárgyaláson meghozott marasztaló verdiktje alapján egy havi szigorított fegyházbüntetésre, *Kohlert*, a N. Fr. Presse felelős szerkesztőjét pedig azért, mert a hirdetés lapjában megjelent, ötven forint pénzbírságra ítélte. Itt nálunk is járta egy ilyen ostoba hirdetés a X. parancsolat parodizálásával és végtelen szellemi satnyasággal megszerkesztve. Kár, hogy az ügyész nem veszi észre az ilyesmit.

Állatias apa.

— Halál a rossz vacsoráért. —

Párját ritkító bűnügyet tárgyalt tegnap a törvényszék: Egy apának a bűnügyét, aki leányát megölte azért, mert a felesége nem adott neki olyan vacsorát, a milyent kívánt. Az apa ezért bottal támadta meg családját s az egyik ütege úgy talált, hogy fiatal, tizenhat éves leánya néhány óra mulva borzasztó kínok között meghalt. Maga a tett rémes, de réme-sebbé teszi azt az indító ok kicsinysége. Lehet okot képzelni, amikor egy apa olyan mérges lesz, hogy a családját is megtámadja, de egy ilyen nevetséges kis okért hogy ilyen rémes tettet vigyen valaki végbe, arra csak egy vad indulatu ember lehet képes.

De a vádlott elvetemültségét a legfényesebben az bizonyítja, hogy a végtárgyaláson is egész kedélyesen, a meghatottságnak a legkisebb jele nélkül beszélt el az esetet.

A végtárgyalásról tudósítónk a következők-hen számol be:

A törvényszék büntető osztálya tegnap tárgyalta *Czollos* Tógyer spinuzi földmivelőnek a bűnügyét.

A tárgyaláson *Millye* Gyula elnökölt, a vádhatóságot dr. *Popp* Aurél kir. alügyész képviselte, míg a vádlottat *Keledi* József ügyvéd védte.

A vádlott *Czollos* Tógyer, aki vizsgálati fogságban van egy hosszú haju, éppen nem rokonszenves arcú ember, akiből csak rossz néz ki.

Ellenszenvesebb arcot még csak képzelni sem lehet a vádlotténál.

Az egész arcának olyan rettenetes kife-

jezése van, úgy hogy nem lehet borzalom nélkül az arcára nézni. Apró fekete szemei mélyen bent vannak s lelogó haja még rémesebbé teszi.

Mikor megjelent a törvényszék előtt, mindenki megborzadt tőle, mondhatni, már az arczán ki van fejezve a gonosz.

A vád a következő: *Czollos* ez évben július 26-ikán este mikor haza ment a munkából, a felesége tésztát és kovásztalan kenyeret adott neki vacsorára.

Czollos azonban ezen vacsorával nem volt megelégedve, követelte, hogy a felesége adjon neki mást is enni, azonban az asszony ezen kérését nem teljesíthette, mert a háznál más enni való nem volt. A gazda *Czollos* ezért rendkívül megharagudott, felkapta a botját s ezzel verni kezdte a feleségét s két leányát a tizenhat éves *Annát* és a három évvel fiatalabb *Rózát*.

Az ütések egyike aztán nagyon jól talált, amennyiben a nagy doronggal úgy találta megütni *Anna* leányát a vádlott, hogy az összeesett.

Mikor a vadállatias apa látta, hogy gyermeke összeesett, vérengző munkáját abba hagyta, lefeküdt s elaludt.

Felesége s a másik leánya ápolás alá vették a sebesültet, azonban hiába volt minden, a fiatal leány két napi kínos szenvedés után meghalt.

A nyomozás megindulván, *Czollos* letartóztatták, a szerencsétlenül járt leányt pedig felbonczolták. Az orvosi bonczolás megállapította, hogy a leány »genyes hashártya lobbanhalt meg.

Ezen kívül még a verekedés közben megsebesült az asszony is, aki tíz napig s a másik leány, aki két napig feküdt a sebek következtében.

A vádlott úgy a vizsgálat során, mint a tegnapi végtárgyaláson teljes beismerésben volt.

Vadállatias tettének indító okául azt mondja, hogy a vacsorával nem lehetett megelégedve s ezért volt *kénytelen* a házi békét megbontani.

— Nem akartam én — mondja — megütni a leányomat, hanem csak rendre akartam tanítani őket.

A legkisebb megbánás sem látszott a vádlotton, hidegvérrel beszélte el a dolgot.

A tanúk azt vallották, hogy a vádlott egészen magánál volt, mikor tettét elkövette. A felesége, akit szintén megsértett, mikor az elnök megkérdezte, hogy kívánja-e a vádlott megbüntetését, azon sérelemért, amelyet rajta elkövetett — így felelt:

— Nem bánom én kérem, azt törvényszékre bízom. Hozzá voltam én már szokva az ilyesmikhez.

A bizonyítási eljárás után az ügyész *Popp Aurél* szép beszédben fejtegette a vádlottnak a bűnösségét s bűnének nagyságát. Szépen megokolt beszédje után a *legsúlyosabb* büntetést kérte a vádlottra.

A védő az enyhítő körülmények figyelembe vételét kérte s lehetőleg enyhe büntetést.

A törvényszék hosszas tanácskozás után halált okozott súlyos testi sértés büntetésben bűnsnek mondta ki a vádlottat s ezért *hat évi fegyházra* ítélte.

A vádlott egész közönyösen hallgatta az ítéletet, majd pedig, kijelentette, hogy *megnyugszik* benne.

Az ügyész, ellenben szigorításért felebe-

Dreyfus ügy.

A dreyfusard sajtó valóságos extasisba jött a revízió elhatározásának hírével. Oly nagy az ujjongása, hogy e körben szinte megfélekedezik hozzája ügyéről, ezek szinte mellékesek már rájuk nézve. Két körülmény lehetséges: vagy azon téves véleményben vannak, hogy a Dreyfus ügy nemcsak a francia, hanem minden nemzet közösügye vagy pedig a Dreyfus ügy révén a nemzetköziség haladt óriási mértékben.

Értesülésünk az újabb változásokról a következő:

Páris, okt. 31. (Saját tud. táv.) Boisdoffren tábornoknál a párisi lapok hírei szerint hosszas tanácskozás volt, melyen résztvettek: Mercier, Gonse, Milerand, Droumond. Némelyek tudni vélik azt is, hogy a tanácskozás határozat folytán a Dreyfus pörnek a katonai bíróság hatalmában levő irataiból az összes *hamisításokat megsemmisítették*.

London, okt. 31 (Saját tud. táv.) A londoni sajtó revíziólista lapjai vezércikkében foglalkoznak a semmitőszék határozatával. *Drily Cronicle* írja, hogy a hadseregbenem szabad megtérni olyan embereketmint *Polliciere* és *Gronse*.

Dreyfus vizsgálati fogságban.

Páris, okt. 31. (Saját tudósítók táv.) A semmitőszék a napokban megkezdte működését a Dreyfus ügyben. Mindelekedett legközelebb egy bizottságot választ, mely hivatala lesz az új vizsgálatot vezetni. Az ügy eldöntéseig Dreyfus fogságát megkönnyítik. Bizonyos engedményeket fog kapni és mint vizsgálati fogolylyal fognak vele bánni. Elhozataláról, az Ördög szigetéről — szó sincs.

A Dreyfus pör iratai.

Páris, október 31. (Saját tud. táv.) A semmitőszék összes birái egy titkos tanácskozásra gyűltek egybe, melynek folyamán két biró a hadügyminiszteriumba ment és megtekintésre kikérte a Dreyfus pör iratait.

A 91000 frtos postasikkasztás.

Budapest, október 31.

A budapesti törvényszék ma vonta felelősségre *Tóth Kálmán* postatisztet, aki a József-téri postahivatalba a télen 91,057 frt 48 krt sikkasztott aztán családotul Amerika felé vette útját. Amint ismeretes, a szökevényeket Brémában elfogták és visszahozták őket.

Az elsikkasztott összeg nagyrésze megkeverült, mert amikor *Tóthot* elfogták 83,395 frt 70 krt találtak nála és az összeget nyomban elküldte a brémai rendőrség.

A törvényszék *Tóth Kálmánt hivatali sikkasztás* büntette címén helyezte vád alá s ma mondott felette ítéletet *Haupt Albin* bíró elnök-lésével. A vádhatóságot *Pataky Gyula* kir. alügyész képviselte, a fogságban levő vádlott *Weisz Ödön* dr. ügyvédet kérte fel védőjéül. Egy börtönőr vezette birái elé *Tóthot*, aki javakorbéli csinos fiatalember. Bűnét töredelmesen beismeri s a mi pénz vagy ingósága szóba jön, azt mind készséggel ajánlja fel a kincstár kárának fedezésére.

A vádlott *Tóth Kálmán*, Nagykanizsán született, 31 éves, nős, posta tiszt, két gyermek atyja.

- Volt-e katona?
- Igen, tartalékos tiszt lettem.
- Mily iskolákat végzett?

- Gimnáziumot, majd jogot.
- Bűnsnek tudja ön magát?
- *Igen, bűns vagyok*
- Hogy sikkasztotta ön a chek-számlára befizetett összegeket?
- A naplóba nem vezettem be, a szelvényeket pedig megsemmisítettem.
- Mennyi idő alatt végezte üzemleit?
- Két nap alatt. Es azért tettem, hogy megszökjem Amerikába.
- És erre 91000 forint kellett?
- Az államot 11 évig szolgáltam s évi 900 forintnyi fizetésre vittem. Elkészeríttem a méltatlan elbánás, mert noha jogot is végeztem, mindig mellőztek. Az ok, nézetem szerint, egyik főnököm ellenszenvolt.

A vádlott ezután arra nézve tett még valamást, mint szerezte szökéséhez az utlevelet. *Weisz Ödön* dr.: Mikor ön nősült, mennyi volt a fizetése?

Vádlott: 700 forint.

- Jogi vizsgáit mikor tette ön le?
- Privát szorgalomból, már mint állami tisztviselő.

Alföldi Zoltán postatitkár ismerteti a hivatalbeli pénzkezelést. Felvilágosításai szerint *Tóth* olyan pénzesleveleket, melyeket a rovatlapon elküldötteknek jelzett, tartott vissza.

Elnök: Mennyi a sikkasztott összeg?

— 91057 frt 48 krajczár, de a kárösszeg emelkedik 2 frt 65 krral.

— Hogyan?

— A felek reklamációból felmerült költségek czimén.

— Mily összeget kaptak önök Brémából?

— 83395 frt 70 krt, ám ehez még apróbb summák jönnek.

— Mennyi hát a fedezet?

— Nálunk 84030 frt 27 kr.

Elnök: Konstatálom, hogy a még befolyt értékeket is idevéve a kár 5629 frt tesz ki.

Pollacsek G. Sándor dr. jogügyigazgatósági képviselő bemutatja a kár felszámítást s kijelenti, hogy a vádlottat megbüntetni kéri. *Clement József* és *Hirsch Hugó* posta-főtisztek pedig tudatják a bírósággal, hogy az eset előtt *Tóth* pontos, lelkiismeretes tisztviselő volt. Erre a perbeszédnek következtek.

Pataky kir. alügyész nyolcz hivatali sikkasztás büntette miatt emel vádat. *Weisz Ödön* dr. védő kívánja, hogy a vádlott tiszta előéletét a bíróság figyelembe vegye s amikor ítéletet mond, gondoljon *Tóthnak* a feleségére s ártatlan apró gyermekeire.

A bíróság egy folytatólagos bűncselekményt állapított meg s *Tóth Kálmánt* hat évi fegyházzal sújtotta. Ezenfelül 10 évi hivatal és jogvesztést is kimondott a törvényszék. Súlyosító körülménynek a sikkasztott összeg rendkívüli nagyságát tekintette.

A közvádoló a minősítés tekintetében felebe-

bezést jelentett be s appellált az elítelt is.

IRODALOM.

A Katholikus Hitvédelmi Folyóirat 10-ik száma a következő tartalommal jelent meg: Ötven év alkotmányos egyházpolitikája. Irta: Keményfy Dániel. Egyoldalú kultusz. Gyászbeszéd. Elmelkedés tanügyünk felett. Társadalmi mozgalmak az ó-korban. A legméltóságosabb Oltáriszentség és a konverziók. Protestáns Szemle. Krónikák: A bojkottált Néplanitók Lapja. Hazafiatlanság. Hogy éppen mondanak valamit. A nagy reform. Zsidó Konverzió igazolása. A Pesti Hírlap füllenése. Kultuszminiszter a nőnevelőért stb. Irodalom. Vegyesek. Egy iv regény. Kulturképek Bolonden Konrádtól. A tartalmas folyóirat egész évre 4 frt. Előleges fél évi illeték beküldése által rendelhető meg. Budapest, VII. k. Csömöri-út 32. sz. Szives pártolásra ajánljuk.

— *Seemann Gáborszombathelyi* f. keresk. isk. igazgató tollából idegen Földön cz. a. egy kis ifjusági elbeszélés jelent meg.

A kemény kötésben, czimképpel csinosan kiállított művecske 6 iv terjedelmű, könnyen olvasható cicero-betűkkel van nyomtatva, 3 szövegkép és 3 műmelléklet disziti.

Vonzó meséje a *magyar népelet* viszonyiból van merítve. Egy Stájerországba szakadt magyar ifju jóra való, munkás életét utazolja hazafias szellemben. Az elbeszélést utazási részletek, magyar és stájer konkrét földrajzi helyekre való vonatkozások elevenítik. Oktató eleme a bányá-

szat és vaskohászat köréből van véve, egyszerű rövid magyarázatokkal. A mese erkölcsi tanúsága az, hogy szilárd elhatározással és kitartó igyekezettel minden nehézséget le lehet küzdeni. Az előadás nyelve a milyen egyszerű, ép **olyan magyaros.**

Szerzőnek korábbi két hasonló ifjúsági elbeszélése a Szemák-féle hivatalos jegyzékben fel van véve; a. *Idegen Földön* az ifjúságnak ajánlható szórakoztatva oktató és nemesítő olvasmány. A természettudományokba vágó elemeinél fogva különösen a III.—V. osztálybeli tanulók olvashatják haszonnal.

A művecske ára 1 korona,

Megrendelhető Szombathelyi Seiler Henrik utódai (Szele és Breitfeld) könyvkiadóhivatalában.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt eselédleány. Megirtuk azt annak idején, hogy Rozinger Jakabtól a cselédje Molnár Ágnes ellopott hetvenhat forintot. A cselédleány felett tegnap itélkezett a törvényszék, a leányt hét havi fogházra ítélte. Az ügybe bele volt vonva Molnár Sándor és a felesége is, akik orgazdaságot voltak vád alá helyezve, azonban ellenük az ügyész a végtárgyaláson a vádot vissza vonta s így a törvényszék őket felemeltette.

A rendőrök bántalmazói. Két rendőrök ellen elkövetett bűnügyet tárgyalt tegnap a törvényszék. Mind a kettőben rendőr volt a panaszos.

Az első vádlott Kiss János volt, aki a tavaszon egy éjjel a Wöber szállodában mulatott. Mivel Kiss nagyon hangosan volt, a rendnek egyik buzgó öre öt rendre hívta fel. Kiss a rendőrt megtámadta s megverte. A törvényszék ezért öt hét havi fogházra ítélte. A másik vádlott Balog Sándor volt. A ki ellen a panasz az, hogy Dobai Sándort hivatalos működése közben megtámadta, a késével megszurta. A törvényszék Balogot ezért három havi fogházra ítélte. Balog felebbezett.

A bosszu. Pető Zsigmondné és Fősüs Sándorné kis-marjai lakosok már régen haragosai Bordé Mártonnénak. A két asszony sokáig törte azon a fejét, hogy miképpen bosszanthatnák meg Bordénét, míg végre elhatározták, hogy Bordénét kedvenc macskáját megölik. Elővettek tehát zsákokat, abba bele tették a macskát, azután vasvillával agyon ütötték. — Ezért, no meg azért is, mert időközben a két asszony Széll Jánosné szekeréről lelopott négy zsák búzát, a törvényszék elé került a két asszony. A törvényszék a tanuknak a vallomásai alapján mind a két asszonyt bűnösnek mondta ki mind a két bűncselekményben s ezért őket egy-egy havi börtönre s 50—50 frt pénzbüntetésre ítélte.

Az elítéltek felebbeztek.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMO.

Németből Gusztáv.

51

Még előbb arra gondolt, hogy utána megy. — De hátha visszautasítja?

Korán is volna még, hadd legyen ideje az elkövetett tett fölött gondolkozni. Hiszen érzi, hogy mennyire szerette őt neje, biztosan érezni fogja hiányát, visszatér — nem is lehet máskép.

Hosszu érzékeny levelet irt hozzá. Várt — várt, kínosan várt — feleletet nem kapott egy szót sem.

Ujra irt, azután még egyszer — kért, könyörgött a legmeghatóbb szavakkal — végre kapott választ.

Melania nagybátyja irta a címet. Reszkető kezekkel, könyezve törte fel a pecsétet, a fájdalom, a sértett önértet tört elő kebléből borzasztó hang alakjában. Melania egy szót sem irt.

Az meg tudni való dolog, hogy a nagybácsi maga az udvariaság és maga a részvét volt. A jó ur először is Melania szenvedélyes természetéről panaszkodott, mely hamar lobban és

ilyenkor nem számít, nem törődik semmivel. Nevelése hiába volt oda irányítva, hogy e sarkalatos hibáját kisebbség, mindég e rossz természet okozta a családnak a legnagyobb gondokat. Csudálkozott, hogy e tüzes természet olyan vonzó erőt gyakorolt reá és elvette nejét a nélkül, hogy a legkevésbé is ismerte, pláne a rokonok ellenzése dacára. Persze ez az első felhevülésben történt. Melania részéről a meggondolatlan ifjúság mentő körülmény és éppen ezért nem kényszeríthető, hogy e meggondolatlan lépés terhes következményeit egész életén át vállalja vegye.

Ő és neje — Konstantin tudja — a legkomolyabban figyelmeztették, így tehát nem hibásak, mert eltekintve attól, hogy jobban szerették volna, ha Melania közülünk, vagyis a rokonok közül választ. — boesánat a kifejezésért — gyakorlatibb emberhez megy nőül, előre látták, hogy mind a kettő boldogtalan lesz. Természetük a legkevésbé sem illet össze. — A baj, sajnos, bekövetkezett.

Unoka huga meglehetősen zavart állapotban, izgatottan érkezett haza, boldogtalan, másrészt azonban erősen el van határozva, hogy felbontja azt a köteléket, mely mindkettőjükre nézve — világos mint a napfény — káros, veszélyes.

Konstantin levele csak rendkívüli módon felizgatja Melaniát, a rossz helyzeten azonban nem változtat Melania mindenképen válni akar — — ő bár egyik félnek sem ad igazat, Melania ügyét pártolja, mert csak is a válasz lesz jó mindkettőjükre nézve.

Kéri tehát, nyugodjék meg, az idő minden sebet behegeszt. De különösen arra kéri, Melaniát ne háborgassa levelével, mert minden levél újabb betegség, de meg ilyen lépés után a minőt most unokahuga tette, ugyis lehetetlen volna az együtt élés. E levele is nagyon felizgatta, beteggétette Melaniát, de azért az erősen ragaszkodik előbbi elhatározásához.

Ez a jeles levél tartalma Elképzeltető, milyen hatást tett ez Konstantin mélyen érző lelkére.

Mintha szél érte volna. Pusztá, sivár volt előtte minden. Csak úgy bolyongott, mint egy élőhalott. Tehát annyira nem szereti, hogy még szóra sem érdemesíti, nagybátyjával irat, a ki ő előtte nem csak idegen, hanem majdnem gyűlölt személy is . . . tehát nem csak mtkacság van benne, hanem hidegség is, szivtelen! És még ő elhitette magával, hogy ismeri akár csak önmagát . . . hogy szereti! — — Ah! hiszen csak ő szerette nejét . . . szereti még most is . . . kimondhatatlanul!

(Folyt köv.)

TÁVIRATOK.

Ő Felsége Bécsben.

Bécs, október 31. (Saját tud. táv.)
Ő Felsége ma reggel Budapestről ide érkezett.

Hoffmann Lipót őrnagy.

Budapest, okt. 31. (Saj. tud. táv.)
Hoffmann Lipót századost, az ismert urlovast soron kívüli őrnaggyá nevezték ki.

Megörült szerzetes.

Pozsony, okt. 31. (Saját tud. táv.)
Sebes János piarista tanár megörült.

Tömeges borhamisítás.

Pécs, okt. 31. (Saját tudósítók táv.)
Engel és fiai pécsi borkereskedő cég-nél a fővárosi detektívek 60 bormintát foglaltak le, mivel egytől-egyig hamisítva voltak. A hamisításra egy fővárosi szállítmány nyomán jöttek rá.

Pestis Varsóban.

Budapest, okt. 31. (Saj. tud. táv.)
Varsóból jelentik, hogy ott egy asszony a közkórházban gyanus körülmények közt

megbetegedett s meghalt. A vizsgálat alkalmával kiderült, hogy a betegség oka a *szibériai pestis* volt.

Pecha Albina meghalt.

Bécs, okt. 30. (Saját tud. távirata.)
Pecha Albina ápolónő vasárnap hajnali 3 órakor hosszas halálküzdelem után **meghalt.** Holttestét ugyanolyan szigorú óvintézkedések mellett vitték ki a központi temetőbe, mint annak idején Müller dr. holttestét, és reggel 6 órakor eltemették. Dr. Pöch és a Ferencz-József kórházban levő többi személyek hogyléte teljesen megnyugtató.

Krétai-ügy.

London, október 31. A »Times«-nek jelentik Kandiából: A török kormányzó kijelenti, hogy nem kapott parancsot a portától a még Krétában levő török csapatok eltávolítására. A tengernagyot tudatták a kormányzóval, hogy november 4-én túl az egész szigeten megszűnik a török kormányzat. (Magy. Táv. Ir.)

Kinai hír.

London, október 31. Minthogy a francia és kínai hatóságok között a francia tengerészek ellen július 16-án intézett támadás miatt a Ning-Po-társasággal támadt viszály dolgában szünetelnek a tárgyalások, a francia konzul értesítette a kínai hatóságokat, hogy hadihajóval megy Nankingba, ha a francziák követeléseit azonnal nem teljesítik. (Magyar Táv. Ir.)

Hivatalos közlemény.

A hadmentességi díjak fizetése.

A helybeli magyar királyi Pénzügyigazgatóság 80418/98 II. számú meghagyása folytán figyelmeztetem Nagyvárad város hadmentességi díjköteles közönségét, miszerint a folyó évi október hó elsején esedékessé lett, folyó évi hadmentességi díj tartozását, folyó évi november hó 15-éig a városi adópenztárnál fizessék be, mitől késedelmi kamat nem fog szedetni. Ellenben a ki november hó 15-éig tartozását le nem rója, az ellen — a pénzügyigazgatóság szigorú rendeletére — személyválogatás nélkül, a végrehajtás, illetve árverés foganatosíttatni fog.

Továbbá figyelmeztetem a közönséget az 1880. évi XXVII. t.-cz. 20. §-ának szigorára, mely szerint azon hadmentességi díjköteles, a ki a reá kivetett hadmentességi díjnak lefizetése és távozási engedély nélkül a városból elköltözik vagy eltávozik, a reá kivetett hadmentességi díj háromszoros, egész hatszoros összegének megfelelő pénzbírsággal fog sújtatni.

Városi adóhivatal.

KÖZGAZDASÁG.

Teljes ülés a kamarában. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a *folyó évi november hó 3-án azaz csütörtökön d. u. fél 3 órakor* saját helyiségében teljes ülést tart, melyre a t. czimet ezennel van szerencsém meg hívni. Nagyvárad, 1898. október hó 26. Az elnökség.

Az ülés tárgyai: I. Elnöki közlések. II. Öltkari jelentés az ügyforgalmról és a szegedi II. orsz. kereskedelmi kongresszusról. III. Pénztárnok jelentése. IV. Miniszteri leiratok. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 55528 sz. leirata, a Henczidán rendezendő szalmafonó tanfolyam tárgyában. V. A kamara 1899. évi költség előirányzata, a helybeli kereskedelmi csarnok, s illetve a nagyvárad iparoktatási bizottság rávonatkozó kérdésével. VI. A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének átirata, a menetrend-módosítások

iránti kívánalmaknak kellő időben való beterjesztése tárgyában. VII. Nagyváradi város polgármesterének megkeresése az ipartanács megalakítása iránt. VIII. Az osztr. magyar bank névadási fiókjának megkeresése váltóbírálok javaslatba hozása tárgyában. IX. A meghívók szétküldése után, esetleg napirendre tűzött ügyek.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, október 31.

Buza márcziusra	9.58
Buza októberre	9.32
Új tengeri	4.70
Tengeri augusztusra	—
Rozs őszre	8.24
Zab őszre	5.91

Értéktőzsde

Budapest, október 31.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	351.40
Magyar hitel	379.25
Allamvasut	347.75
Salgótarjáni	608.—
Wagon-kölcsön	259.50
Villamos vasut	224.—
Magyar leszámítoló	252.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	359.—
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	261.50
Magyar jelzálog	237.—

Bécs, október 31.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	350.85
Magyar hitel	379.70
Allamvasut	346.75
Birodalmi márka	58.92

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. október 31-én

Magyar aranyjárdék 4%	119.50
Magyar koronajárdék	97.00
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	119.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.50
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	161.50
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölcsön	137.75

Osztrák járadék papirban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	100.60
Osztrák járadék aranyban	119.75
Osztrák korona járadék	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.50
Osztrák magyar bankrészvény	914.—
Magyar hitelbankrészvény	379.50
Osztrák hitelintézeti részvény	351.50
Páris vista	34.80
Német birodalmi márka	58.87
London vista	120.50
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.77

SZERKESZTŐI POSTA.

P. S. Helyben. Kár, hogy előbb nem kaptuk, Akkor már ki volt szedve alkalmi tárcánk, mely a halottak emlékének van szentelve. A kéziratot egyik munkatársunk utján visszakapja. Üdvözlöt.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Richter-jele Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvény, csúsznál, tagzsugatságnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákkor Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi nepszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegeként árban majdnem minden gyógyszerárban kapható; fóráktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapest. B. vásáriás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbirtéku utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” vedjegy és Richter czéggeljesés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

Zongora-gyár Budapest.

Thék Endre

Fiók-üzlet: Arad, Győr, Kolozsvár. Szeged, Temesvár, Kassa.

BUDAPEST és NAGYVÁRAD
Üllői-út 66. sz. Fő-utca, Széchenyi-szálloda.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy nagyváradi fiók-raktáram vezetését

Womácska József

tanár urra biztam. — Raktáron mindig nagy választék áll a ti közönség rendelkezésére

zongora-gyártmányaimból.

Gyártott zongoráim nemcsak bel- hanem külföldön is a legnagyobb keresletnek örvendenek, minőségükért szavatolok.

A n. é. közönség látogatását kérve zongora-termembe, maradok

Képes árjegyzékkel kívánatra kiváló tisztelettel **THÉK ENDRE.**

Zongora-gyár Budapest.

Alólist írelárusító által több nagy nyereség között

f. év márczius hó 22-én

60,000 kor.

f. év április hó 6-án a

600,000 kor.

jutalomdíj fizettetett ki.

LEGNAGYOBB NYEREMÉNY A LEGSZERENCSESEBB ESETBEN

EGY MILLIÓ KORONA.

Első osztályu eredeti sorsjegyek árai :

egy egész	egy fél	egy negyed	egy nyolczad
6.— frt	3.— frt	1.50 frt	75 kr.

A sorsjegyeket utánvétellel küldöm, de az összeg postautalványon vagy ajánlott levélben is beküldhető. A hivatalos tervezet minden megrendeléshez ingyen melléklém. A huzási jegyzéket minden további felszólítás nélkül a huzás megtörténte után azonnal beküldöm.

Szíveskedjek b. megrendelését mielőbb hozzám, mint a sorsjegyek eladásával megbízott főelárusítóhoz juttatni

Bihari Ede BUDAPEST, Granátos-utca 14.

Összesen kisorsoltatik **13. 160,000 korona.**

Összesen kisorsoltatik **100,000 sorsjegy 50,000 nyereség.**

Hirdetések felvétetnek
a „**TISZANTUL**”
kiadóhivatalában.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké. Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító. Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos aczélből és a többi részei alpaccából vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,
BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik.

Tisztelet az érdemek!

Wilhelm Ferencz meunkircheneri gyógyszerész, Bécs mellett, 1897. augusztus 11. kelettel Altonából következő levelet kapta:

Már 70 éves öreg vagyok és 10 évet átszenvedtem izületi rheumában és nem találtam rá gyógyszert. Csak az ön **Wilhelm-féle köszvény és csúsz-ellenes vértisztító theája** 3 hét alatt teljesen megszabadított engem. Ezért forró köszönetet mondok Önnek éppen úgy mint ama grófnő, kinek köszönetnyilvánítását a hírlapokban olvastam.

Teljes tisztelettel

Ackermann Christian, adó tiszt.
Altona, Hamburg mellett, Reichenstrasse 6.
Kapható minden gyógyszerertárban.

Orgonaépítő műhely!

Nagyváradai orgona-építő műhelyemet a legkényesebb kiválmaknak megfelelőleg rendeztem be. Új orgonákat a egujabb pneumatikus csőrendszer szerint golyós ládával készítek. Ez orgonának kiváló előnye, hogy a legnedvesebb templomokban is bizton működik; elképzelhető könnyed játszasmódjuk van s amellet az egyes sipok a leggyorsabb játék mellett is haladéktalanul s preczi-zen szólnak meg.

Régi, használt orgonák átalakítására, javítására, hangolására legjutányosabb árak mellett vállalkozom.

Teljes tisztelettel

ORSZÁGH ANTAL,
orgonakészítő.

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50.000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	Jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
3	" "	30000
1	" "	25000
2	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
62	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
99	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre újból **50,000** nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, minf már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió **160.000** koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész	I-ső oszt.	eredeti sorsjegyet	6.—	frt
> fel	>	>	>	3.—
> negyed	>	>	>	1.50
> nyolczad	>	5	>	—75

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beklüldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul áll anak rendelkezésre. A húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. november hó 5-ig hozzánk beküldeni.

Török A. és Társa

a m. kir. szab. osztálysorsjáték

főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4a.

Rendelőlevél levágandó Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre ..... I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....frt } utánvételezni kérem }
postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző töröndő.

Pontos czím.